

FFORDD GWYNEDD

Mehefin 2015

1. Beth yw Ffordd Gwynedd ?

Ffordd Gwynedd yw'r enw a roddwyd ar y "ffordd" y byddwn ni yng Nghyngor Gwynedd yn sicrhau ein bod yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.

Nid proses na syniad damcaniaethol mohono ond yn hytrach casgliad o drefniadau gwaith, ymddygiadau a diwylliant sydd, gyda'i gilydd, yn caniatáu i ni fod yn hyderus ein bod yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog bob tro.

2. Pam mae angen y strategaeth yma ?

Fel corff sydd yn bodoli i wasanaethu pobl Gwynedd, fe ddylai ein diwylliant a'n trefniadau gwaith fod yn sicrhau fod y bobl hynny yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud.

Byddai nifer helaeth o weithwyr y Cyngor yn ystyried ein bod eisoes yn gwneud hynny. Fodd bynnag, mae yna gryn dipyn o dystiolaeth i awgrymu nad yw'n wir bob tro.

Yn aml iawn fodd bynnag, nid bai'r staff yw hynny. Mae trwch staff y Cyngor yn gweithio'n galed i geisio cyflawni pethau sydd o fudd i bobl Gwynedd. Ond mae yna bethau yn digwydd yn eu gwaith dyddiol sy'n eu hatal rhag gwireddu'r dyhead hwnnw – pethau sy'n deillio o flynyddoedd lawer o adeiladu arferion gwaith a threfniadau sydd wedi cael eu sefydlu am amrywiol resymau.

Mae diwylliant y Cyngor hefyd wedi arwain i ni feddwl weithiau ein bod yn gwybod yn well ac i beidio ystyried beth yw gwir anghenion ein trigolion

Os ydym am ofyn i staff roi pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud go iawn, mae'n rhaid cael yr amodau priodol o fewn y Cyngor i ganiatáu i hynny ddigwydd.

Mae hynny yn golygu creu diwylliant sy'n gyson gyda'r amcan yma ac sy'n ddiflino yn cael gwared â'r rhwystrau hynny sy'n atal ein gweithlu rhag gwneud hynny.

Rhaid tanlinellu nad yw rhoi pobl Gwynedd yn ganolog yr un fath â dweud ein bod am gwrdd â dyheadau pawb. Mae'n rhaid i'r Cyngor weithio o fewn cyfyngiadau ariannol sylweddol ac ni allwn gyfarch disgwyliadau pawb.

O fewn yr adnodd sydd gennym fodd bynnag, fe ddylem sicrhau fod pob ceiniog yn cael ei defnyddio i uchafu'r gwerth sydd yn cael ei greu i bobl Gwynedd a'r pethau hynny sydd yn bwysig iddynt. Man cychwyn hyn oll yw ystyried popeth drwy lygaid pobl Gwynedd yn hytrach na thrwy lygaid y sefydliad a'i staff.

RHOI POBL GWYNEDD YN GANOLOG I BOPETH RYDYM YN EI WNEUD

FFORDD
GWYNEDD

Yn yr hinsawdd ariannol bresennol, sydd yn debygol o barhau am gyfnod estynedig, bydd Llywodraeth Leol yn derbyn llawer llai o arian a golyga hyn os ydym am fedru parhau i sicrhau fod y rhai mwyaf anghenus yn derbyn sylw gennym, bydd yn rhaid hefyd edrych am ddulliau newydd o gyflawni gofynion pobl Gwynedd.

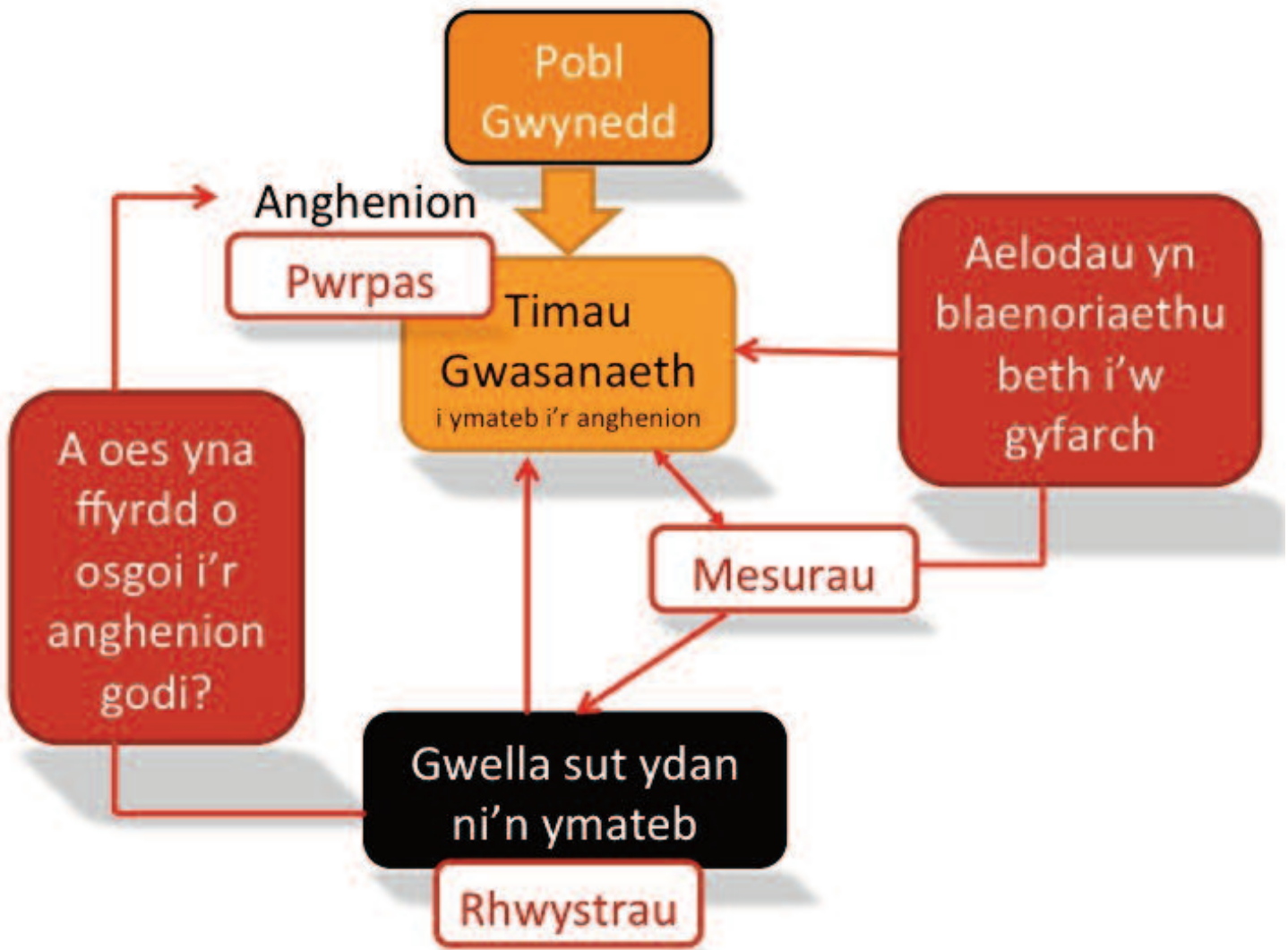
Rhaid i bobl Gwynedd hefyd wynebu'r ffaith os ydym am barhau i gyflawni'r gwasanaethau hynny sydd o flaenoriaeth uchaf iddynt, yna mae'n rhaid iddynt hwy fod yn fodlon derbyn dulliau gwahanol o gwrdd â'u hanghenion - efallai hyd yn oed drwy ofyn i rai carfannau gwrdd â'u hanghenion eu hunain gyda chymorth gwahanol gan y Cyngor neu gan fudiadau eraill.

Bydd nifer yn gweld y newidiadau yma yn annymunol (tydi newid byth yn boblogaidd) ond mae o'n elfen hanfodol o rododi pobl Gwynedd yn ganolog drwy sicrhau fod y gwerth a geir o bob punt o wariant yn cyflawni'r budd mwyaf posibl.

3. Beth sydd angen bod yn ei le i wireddu'r weledigaeth ?

Mae hyn oll yn dechrau drwy ddeall y model busnes sylfaenol y dylai'r Cyngor fod yn gweithio iddo.

Gellir crynhoi'r model busnes hwnnw fel a ganlyn -

Mae'n dechrau drwy ddiffinio pa anghenion y mae unrhyw dim gwasanaeth yn eu cyfarch i bobl Gwynedd (sef diffinio "pwrpas" y tîm); diffinio be sy'n bwysig i bobl Gwynedd wrth gyfarch yr angen hwnnw; ac yna sefydlu'r mesurau sydd am fesur pa mor dda y maent yn cyflawni'r pwrpas hwnnw.

Fe ddylai timau wedyn fod yn anelu'n barhaus i ddarganfod ffyrdd o wella eu perfformiad ar y mesurau hynny.

Oherwydd y cyfyngiadau ariannol sylweddol yr ydym yn eu hwynebu, bydd angen i dimau gwasanaeth hefyd ystyried a oes yna ffyrdd o osgoi i'r anghenion hynny godi yn y lle cyntaf (efallai drwy fuddsoddi ynghynt ac mewn gwasanaethau ataliol) er mwyn lleihau'r "anghenion" y mae gofyn i ni eu cyflawni a thrwy hynny sicrhau fod yr adnoddau sydd gennym yn gallu gwasanaethu mwy o bobl.

Pan ddaw'n adeg blaenoriaethu anghenion i'w cyfarch, mater i aelodau etholedig y Cyngor fydd hynny.

Nid yw dealltwriaeth o'r model busnes uchod ac ymgeisio ei weithredu ynddo'i hun am fod yn ddigonol fodd bynnag. Mae sicrhau ein bod yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog yn golygu cael diwylliant a threfniadau gwaith o fewn y Cyngor sydd yn atgyfnerthu ein gallu i wireddu'r dyhead hwnnw.

4. Sicrhau diwylliant a threfniadau gwaith priodol

Nid yw newid diwylliant am ddigwydd dros nos, ac o reidrwydd, mae cyrraedd pen y daith am gymryd amser. Yr hyn sy'n bwysig yw ein bod yn dechrau ar y daith honno ac yn asesu o bryd i'w gilydd a ydym ar y llwybr cywir a pha mor bell ydan ni wedi teithio.

Cynhaliwyd nifer o sesiynau trafod gydag aelodau, rheolwyr a staff i asesu beth oedd y gwendidau oedd yn cael eu gweld o ran ymateb i anghenion ein trigolion.

Yn ogystal â hynny gwnaed asesiad o'r trefniadau llywodraethu presennol (wrth baratoi ar gyfer y Datganiad Llywodraethu Blynyddol).

Hefyd, bu i ni arbrofi gyda syniadaeth "Systems Thinking" fel dull o sicrhau ein bod yn canolbwyntio ar gyflawni anghenion go iawn.

Fe arweiniodd y profiadau yma ynghyd â'r asesiadau a wnaed at y casgliad fod angen i'r pethau canlynol fod yn eu lle os am lwyddo i gael diwylliant priodol ar gyfer gwireddu ein huchelgais. Rhaid cael -

5. Sut ydan ni am gyflawni hyn oll ?

Dengys profiad y gorffennol nad drwy sesiynau hyfforddi a darlithio i staff y byddwn yn sicrhau fod yr elfennau yma yn disgyn i'w lle.

Rhaid cael fframwaith ddatblygu sy'n sicrhau fod yna gyfle i dimau gwasanaeth adlewyrchu ar yr hyn y maent yn ei wneud ac i ofyn y cwestiwn sylfaenol "A ydym yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog?".

Mae'n rhaid i'r fframwaith yma arfogi timau gyda'r sgiliau angenrheidiol i fedru adlewyrchu ar hynny gan hefyd roddi'r cymorth a chefnogaeth briodol i weithredu ar unrhyw newidiadau angenrheidiol a

chynnig her barhaus drwy gydol y broses i sicrhau ei fod yn digwydd.

Project Rhif 1 fydd yn gwneud hyn. Hwn yw'r gongl faen fydd yn ceisio gwreiddio'r ffordd o feddwl a'r ymddygiadau perthnasol o fewn pob un uned gwasanaeth o fewn y Cyngor.

Mae'n dasg anferthol gan ein bod yn ceisio trawsnewid degau o flynyddoedd o arferion ond dim ond drwy'r dull yma y byddwn yn gallu ceisio sicrhau gwreiddio'r newid ymddygiadau angenrheidiol ac arfogi'r gweithlu.

Ynndo'i hun nid yw am fod yn ddigon fodd bynnag gan fod yn rhaid i elfennau eraill a nodir uchod fod yn tynnu i'r un cyfeiriad os ydym am lwyddo.

Mae yna bosibilrwydd hefyd ein bod wedi methu rhywbeth a bydd yn rhaid bod yn fyw i hynny wrth fynd ar y daith gan newid y strategaeth yn ôl y gofyn.

Un peth sydd yn sicr, bydd yn rhaid bod yn "ddigyfaddawd" am weithrediad y strategaeth yma neu methu fydd ei hanes. Tydi o ddim yn ddigon i ddweud ein bod am ei weithredu - mae'n rhaid i'n hymddygiadau gefnogi hynny.

6. Y rhaglen waith

Mae'r canlynol yn nodi pa brojectau y byddwn yn eu cyflawni er mwyn sicrhau ein bod yn creu diwylliant priodol o fewn y cyngor gan nodi pa elfen o'r cylchoedd uchod y byddant yn eu taro.

Rheolwyr sydd yn y gwaith yn grymuso staff i gwrdd ag anghenion cwsmeriaid ac edrych am ddulliau o wyro'r galw am wasanaeth; yn deall anghenion cwsmeriaid a chael gwared a rhwystrau.

Staff sydd wedi eu grymuso i weithredu'n hyblyg i gyflawni anghenion cwsmeriaid ac i fynd ar ol cyfleoedd i ddileu galw am wasanaethau.

Project 1 - Project Rhoi Ffordd Gwynedd ar Waith

Bydd y Project "Rhoi Ffordd Gwynedd ar waith" cynnwys dwy ffrwd gwaith.

Y cyntaf fydd trwytho holl reolwyr y Cyngor yr egwyddorion sylfaenol Ffordd Gwynedd i sicrhau fod dealltwriaeth ganddynt o'r cysyniadau perthnasol a beth y gallent hwy eu gwneud i ledaenu'r ffordd o feddwl yn eu hunedau nhw. Fodd bynnag nid yw codi ymwybyddiaeth ynndo'i hun am lwyddo.

Bydd yr ail ffrwd yn golygu gweithredu ar raglen fydd yn arfogi timau gwasanaeth i fedru adlewyrchu ar eu trefniadau gwaith presennol; i herio a ydynt yn rhoi pobl Gwynedd yn ganolog, ac i ystyried a oes lle i wella; gan sicrhau fod pob tîm gwasanaeth yn cael y cyfle i weithredu'r rhaglen.

Rhagwelir y bydd hyn yn cynnwys cyfres o sesiynau dysgu gyda'i gilydd yn y gwaith fydd yn arfogi rheolwyr a staff i :-

- Edrych ar y gwasanaeth a roddir drwy lygaid y dinesydd bob tro.
- Gytuno gyda'i gilydd sut orau i fynd o gwmpas pethau er mwyn diwallu'r hyn sy'n bwysig i'n pobl.
- Herio dulliau o weithio sydd ddim yn eu helpu i gyflawni i'n pobl.
- Fod yn fodlon arbrofi (gyda mesurau llwyddiant yn glir) er mwyn gwella gwasanaeth.
- Fanteisio ar y cyfleoedd a roddir i awgrymu sut y gellir gwella gwasanaeth.
- Sicrhau deialog parhaus rhwng rheolwyr a staff i weld sut y gall rheolwyr helpu staff i wneud eu gwaith yn well a manteisio ar wybodaeth staff i wella gwasanaeth.
- Sicrhau fod perchnogaeth perfformiad yr Uned yn nwylo pawb (nid dim ond y rheolwr).
- Sicrhau fod gwybodaeth perfformiad yn cael ei defnyddio i wella gwasanaeth.

- Greu diwylliant o welliant parhaus er budd pobl Gwynedd.
- Asesu'r rolau sydd eu hangen i gyflawni i'n pobl yn effeithiol
- Edrych am gyfleoedd i sicrhau fod y galw am wasanaeth yn cael ei wyro.

Project 2 - Rhaglen Ddatblygu Arweinwyr

Arweinyddiaeth sy'n amlygu bod Ffordd Gwynedd yn bwysig ac yn cynnal y weledigaeth.

Bydd y Project Rhaglen Datblygu Arweinwyr yn sicrhau fod arweinwyr o fewn Cyngor Gwynedd yn deall egwyddorion "Ffordd Gwynedd"; eu bod yn ymwybodol o beth sydd angen iddynt hwy ei wneud er mwyn atgyfnerthu egwyddorion "Ffordd Gwynedd" drwy holl haenau'r sefydliad; a'u bod wedi eu harfogi i wneud hynny.

Project 3 - Strategaeth Ymgysylltu

Trefniadau Ymgysylltu addas er mwyn sicrhau ein bod yn gwneud y pethau sydd o bwys i bobl Gwynedd ac ymhle i flaenoriaethu ein hadnoddau.

Bydd y Project Strategaeth Ymgysylltu yn sicrhau fod yna gefnogaeth briodol ar gael i helpu i dimau gwasanaeth ac aelodau wella trefniadau ymgysylltu'r Cyngor gan sicrhau fod blaenoriaeth yn cael ei roi i'r meysydd blaenoriaeth hynny o fewn y Cynllun Strategol.

Project 4 - Mewnosod Cyfundrefn Berfformiad

Cyfundrefn Perfformiad sy'n mesur os ydan ni'n cwrdd ag anghenion pobl Gwynedd ac yn rhoi gwerth am arian iddynt.

Bydd y project Mewnosod Cyfundrefn Berfformiad yn datblygu a mewnosod cyfundrefn berfformiad newydd fydd yn sicrhau fod timau gwasanaeth yn mesur yr hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd gan ddefnyddio'r mesurau hynny i wella perfformiad a bod y drefn adrodd ar hynny yn ychwanegu gwerth drwy ddal gwasanaethau yn

atebol.

Project 5 - Adolygiad o oriau agor

Bydd Project Adolygiad o oriau agor yn ymgysylltu gyda phobl Gwynedd i weld a oes yna alw am oriau agor gwahanol ac ystyried a ellir gwireddu hynny o fewn y cyfyngiadau ariannol sydd arnom.

Trefniadau darparu gwasanaeth sy'n creu gwerth i'r cwsmer.

Project 6 - Ymestyn y defnydd o hunanwasanaeth

Bydd y project Ymestyn Defnydd o Hunan Wasanaeth yn sefydlu ym mha feysydd y dylid anelu i ddefnyddio technoleg gwybodaeth i ymestyn y defnydd o hunan wasanaeth er mwyn ei wneud yn haws i gael mynediad at wasanaethau gan ystyried y budd a'r gost o wneud hynny a gwireddu'r cynllun busnes a sefydlir.

Project 7 - Trefniadau Cefnogi Newid

Bydd y project Trefniadau Cefnogi Newidyn yn asesu ymhle mae angen cryfhau ein trefniadau cefnogi newid gan sefydlu rhaglen ar gyfer cryfhau'r maes hwnnw a'i wireddu er mwyn cyflawni'r newidiadau angenrheidiol.

Project 8 - Strategaeth Technoleg Gwybodaeth

Bydd y project Strategaeth Technoleg Gwybodaeth yn llunio strategaeth a rhaglen waith ar gyfer gwireddu'r strategaeth honno fydd yn uchafu defnydd o dechnoleg gwybodaeth i gynorthwyo gweithlu'r Cyngor i gyflawni ar gyfer pobl Gwynedd yng nghydestun yr hinsawdd ariannol sydd o'n blaenau.

Polisiau sy'n hyrwyddo cefnogi cyflawni anghenion ein bobl yn hytrach na chreu rhwystrau.

Project 9 - Bydd y Project ERDMS yn gosod cyfundrefn yn ei le fydd yn lleihau ein dibyniaeth ar bapur ac yn arbed amser a chostau i ni.

Integreiddio gwasanaethau cyhoeddus - Bychan fu effaith ymdrechion i gydweithio hyd yn hyn. Er mwyn ymateb i hyn byddwn yn sefydlu'r project canlynol -

Project 10 - Ail ddiffinio rôl a maes llafur Bwrdd Gwasanaethau Lleol Gwynedd

Bydd y project Ail ddiffinio rôl a maes llafur Bwrdd Gwasanaethau Lleol Gwynedd yn sicrhau ein bod yn cynnal adolygiad o rôl a maes llafur y Bwrdd

Gwasanaethau Lleol gan sicrhau fod ei weithgareddau yn ychwanegu gwerth i bobl Gwynedd ar gyfer y dyfodol.

Trefniadau Llywodraethu sy'n seilio penderfyniadau ar sail tystiolaeth gadarn o'r effaith ar bobl Gwynedd.

Mae'r Datganiad Llywodraethu a gyhoeddwyd gan y Cyngor yn yr Haf 2014 yn

adnabod nifer o risgiau llywodraethu sydd angen sylw gyda'r canlynol yn cael eu hadnabod fel risgiau uchel iawn sydd angen sylw -

Gwerthoedd y Cyngor - Does dim llawer o dystiolaeth fod gwerthoedd y Cyngor wedi treiddio fel y byddem wedi dymuno ymysg staff ac aelodau'r Cyngor. Mae trafodaethau gyda staff wedi amlygu fod yna ffactorau eraill yn goruchafu gwerthoedd. **Bydd Project 1 uchod yn gyfrwng i ymateb i'r risg yma.**

Y gyfundrefn "Cyflawni" - Mae diffyg perchnogaeth o'r wybodaeth perfformiad a'i ddefnydd i wella. Mae angen bod yn gliriach ynglŷn â beth sydd yn wybodaeth rheoli a beth sydd yn fesur perfformiad. **Bydd project 4 uchod yn gyfrwng i ymateb i'r risg yma.**

Ymgysylltu - Nid yw trefniadau ymgysylltu'r Cyngor cystal ag y dylent fod ar gyfer yr hinsawdd newydd sydd o'n blaenau. **Bydd project 3 uchod yn ymateb i'r risg yma.**

Project 11 - Llywodraethu Gwybodaeth

Mae yna elfen o dystiolaeth yn sgil methiannau diweddar fod angen gwella ein trefniadau rheoli gwybodaeth. **Bydd prosiect rhif 11 yn gyfrwng i wneud hynny.**

Cyfundrefn Cyflogaeth - Nid oes yna unrhyw brosiectau penodol wedi eu hadnabod ar hyn o bryd ar gyfer y maes yma ond mae yna oblygiadau yn deillio allan o Broiect 1 fydd yn golygu y bydd yna ffrydiau gwaith o fewn y project hwnnw i addasu ein trefniadau recriwtio, gwerthuso ac anwytho yn gyson gyda'r hyn fydd yn cael ei ledaenu fel rhan o'r project hwnnw.

Cyfundrefnau cyflogaeth sy'n arfogi staff ac yn atgyfnerthu'r ymddygiadau hynny sy'n rhoi pobl Gwynedd yn ganolog;

7 Adnoddau

O ran adnoddau, mae'r Cyngor eisoes wedi darparu adnodd i fedru cyflawni Project 1 ac 'rydym wedi atgyfnerthu hynny drwy greu swydd Arweinydd Rhaglen Arbennig am gyfnod o dair blynedd er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni'r newidiadau angenrheidiol.

Rhagwelir felly y gellir ei gyflawni i lefel benodol heb ofyn am gyllid pellach i'r hyn sydd eisoes ar gael ond ni ellir bod yn bendant na fydd anghenion eraill yn codi yn y dyfodol.

Bydd angen i'r Cyngor ystyried unrhyw angen pellach allasai godi yn y dyfodol ar sail ei haeddiant a'r sefyllfa ariannol ar y pryd.

Mae yna gwestiwn a yw'r adnodd presennol a ddarparwyd yn adlewyrchu'r uchelgais sydd gan y Cyngor.

Argymhellir fod yr adnodd presennol yn ddigon i wreiddio'r egwyddorion mewn 21 o unedau gwasanaeth erbyn diwedd 2018/19. Gyda buddsoddiad pellach unwaith ac am byth o £150,000 gellid cynyddu hyn i 31.

8 Sut fyddwn ni'ngwybod os ydym wedi llwyddo ?

Yn y pen draw, llwyddiant Ffordd Gwynedd fydd sefyllfa lle bydd profiadau unigolion wrth iddynt ddod i gyffyrddiad â'r Cyngor yn rai positif ac yn cwrdd â'u hanghenion. Er mwyn i hyn ddigwydd, rhaid i ni gael

gwasanaethau sydd yn gallu dangos eu bod yn ymateb i'r hyn sy'n bwysig, drwy ddangos eu bod yn gwybod beth sydd yn bwysig i bobl Gwynedd; bod ganddynt fesurau priodol i ddangos pa mor dda y maent yn ymateb i'r pethau hynny ac yn medru dangos fod ganddynt drefniadau mewn lle i adnabod rhwystrau ac i ymateb i gael gwared a'r rhwystrau hynny.

Y nod yw cael pob Uned Gwasanaeth o fewn y Cyngor yn diffinio'n glir pa anghenion y maent yn eu cyflawni a'r mesurau sy'n profi pa mor dda y maent yn cyflawni'r anghenion hynny (yn unol â'r model busnes a nodir yn rhan 2 uchod). Gwir llwyddiant y strategaeth yma wedyn fydd cael sicrwydd fod y mesurau hynny yn eu lle ac ein bod yn gweld y mesurau hynny yn gwella.

Er mwyn rhoddi elfen o sicrwydd fod unedau gwasanaeth o fewn y cyngor yn gweithredu i'r egwyddorion yma ac yn dilyn trefniadau gwaith ac ymddygiadau fydd yn caniatáu i hynny wella i'r dyfodol, bwriedir sefydlu marc siartr Ffordd Gwynedd.

Byddwn felly yn mesur y canlynol i fesur llwyddiant

- Canran o unedau busnes o fewn y Cyngor sydd wedi derbyn marc siartr Ffordd Gwynedd.
- Canran o fesurau a sefydlwyd wrth ddilyn trywydd Project 1 sydd yn dangos gwelliant;

Ymhen cyfnod o ddwy flynedd byddwn yn cynnal adolygiad ffurfiol o gynnydd yn erbyn yr amcan.